

2.12.2014

Sotep/9

Päätettävä tässä kokouksessa

9

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle lasten ja nuorten psykoterapioiden saatavuutta koskevasta toivomusponnosta

Pöydälle 18.11.2014

HEL 2014-007789 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

"Psykoterapia on terveydenhuollon tavoitteellista ammatillista toimintaa, joka tähtää psyykkisen terveyden ja toimintakyvyn lisäämiseen. Psykoterapia on vuorovaikutuksellinen, teoreettiseen tietämykseen perustuva ja tehokas mielenterveyden häiriöiden ja psyykkisten ongelmien hoito- ja kuntoutusmuoto.

Helsinkiäisten lasten ja nuorten psykoterapioista vastaa Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, minkä vuoksi asiasta on pyydetty Hyksin nuorisopsykiatrian klinikkaryhmän ja lastenpsykiatrian klinikkaryhmän johtajien lausunnot.

Nuorten psykoterapiat

Hyks nuorisopsykiatria hoitaa 13–17 -vuotiaita nuoria. Pääosan hoidosta muodostaa psykososiaaliset hoitomuodot, mm. erilaiset psykoterapiat. Sisäistä palvelutuotantoa täydentävissä ostopalveluissa Hyksin ostama psykoterapia kohdistuu pääosin 13–15 -vuotiaisiin ja 16 vuotta täyttäneet ohjataan pääasiassa KELA:n kustantaman psykoterapian piiriin.

Vuonna 2007 Hyks nuorisopsykiatriassa alkoi ostopalvelopsykoterapioiden arviointiin, seurantaan ja yhteistyön parantamiseen liittyvä hanke. Vuodesta 2010 systemaattisen arvioinnin kehittäminen on ollut jatkuvaa.

Vuonna 2010 Hyksiin perustettiin psykososiaalisten hoitojen osaamiskeskus. Sen keskeisimpinä tehtävinä on kehittää HUS-psykiatriaan yhtenäinen menettelytapa psykoterapian tarpeen ja soveltuvuuden arviointiin, hoidon tuloksellisuuden seuranta, psykoterapian vaikuttavuuden arviointi sekä psykoterapiaan ja

psykososiaalisiin hoitoihin liittyvä tutkimustyö. Nykyisin Hyksissä seurataan systemaattisesti ostopalvelu- ja Kela-psykoterapioita.

Alle 16-vuotiaille nuorille haettujen psykoterapioiden määrä on pysynyt kohtalaisen samana viimeisen kolmen vuoden ajan. Määrä on kuitenkin avohoidon kehittämisen myötä alempi kuin ennen vuotta 2010. Uusia psykoterapioita on alkanut suhteellisesti hiukan enemmän.

Keskusteluun perustuvien psykoterapioiden osalta muiden kuin psykodynaamista psykoterapiaa tarjoavien psykoterapeuttien määrä on pieni, mikä osittain rajoittaa psykoterapioiden saatavuutta.

Ostopalvelopsykoterapiaa on ostettu vuotta 2010 edeltävään tasoon verrattuna rahallisesti noin puolet vuotta 2010 edeltävään aikaan verrattuna. Tähän on päästy em. suurilla rakenteellisilla uudistuksilla, joissa nuorisopsykiatrinen avohoito kykenee vastaamaan nuorten tarpeisiin nopeasti ja tarjoamaan psykoterapiaa Hyksin omana tuotantona kasvaneilla avohoidon resursseilla. Tehdyn kehittämistyön seurauksena nuoret ovat alkaneet saada oikea-aikaista, harkittua psykoterapiahoitoa ja hoidon seuranta. Potilasmäärät ja ostopalveluna psykoterapiaan ohjattavien nuorten määrät ovat Hyks nuorisopsykiatriassa valtakunnallisessa vertailussa suuria.

Lastenpsykiatria (0–12 -vuotiaat)

Psykoterapiaan pääsy on ollut aikaisemmin epätasa-arvoista, sattumanvaraista ja usein hidasta. Vuonna 2009 Hyks lastenpsykiatria aloitti psykoterapioiden hankinnan uudelleenorganisoinnin, jonka tavoitteena oli hoitoaiheiden mukaisen hoidon tarjoaminen ja tasavertainen hoitoon pääsy kohtuullisessa ajassa. Myös Hyksin lastenpsykiatrian omana toimintana annettavaa psykoterapiaa on kehitetty ja henkilöstöresurssia kohdennettu siten, että psykoterapiaa on voitu tarjota myös niille lapsille, joille ostopalveluna saatavissa oleva hoito ei ole paras vaihtoehto.

Psykoterapiaan pääsy ei edelleenkään ole täysin tasa-arvoista, vaan lapsen asuinpaikka ja äidinkieli vaikuttavat siihen, kuinka helppoa on löytää soveliaista terapeuttia. Tilanne on kuitenkin olennaisesti parantunut vuodesta 2008. Hyks lastenpsykiatrian tavoitteena on edelleen lisätä ja monipuolistaa hoidon tarjontaa ja käyttää sitä lääketieteellisin indikaatioin eli silloin kun lapsen psyykkinen häiriö ja elämän olosuhteet ovat sellaiset, että psykoterapeuttisella hoidolla on odotettavissa parannusta lapsen toimintakykyyn ja oireisiin.

Suomessa lasten ja nuorten psykoterapian voimavarat ja potilaat ovat viime vuosina lisääntyneet nopeasti ja kansainvälisessä vertailussa

terapiaresursseja on paljon. Hyksissä tehty kehitystyö edesauttaa lasten ja nuorten pääsyä psykoterapiaan riittävän nopeasti.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Psykososiaalisten hoito- ja tukimuotojen ohella oikea-aikainen, oikein kohdistettu ja oikeantyyppinen psykoterapia lisää psyykkistä hyvinvointia ja terveyttä."

Esittelijän perustelut

Käsitellessään raporttia helsinkiläislasten ja -nuorten psykiatrisista palveluista vuonna 2013 kaupunginvaltuusto hyväksyi 13.5.2014 seuraavan valtuutettu Tuomo Valokaisen toivomusponnen: "Helsingin kaupunginvaltuusto edellyttää, että Helsingin kaupunginhallitus selvittää mahdollisuutta edelleen edesauttaa lasten ja nuorten psykoterapiaan pääsyä riittävän nopeasti".

Helsingiläisten lasten ja nuorten psykoterapioista vastaa Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, minkä vuoksi asiasta on pyydetty HYKS:n lastenpsykiatrian klinikkaryhmän ja nuorisopsykiatrian klinikkaryhmän johtajien lausunnot. Lausunnot ovat kokonaisuudessaan esityslistan liitteenä.

Esittelijä

va. virastopäällikkö
Hannu Juvonen

Lisätiedot

Jukka Pellinen, hallintoylilääkäri, puhelin: 310 42305
jukka.pellinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Hyksin lausunto lasten ja nuorten psykoterapioista